

Norges forskningsråds retningslinjer for åpen tilgang til vitenskapelige bøker

Retningslinjene for åpen tilgang til bøker gjelder fra og med utlysninger i 2023 og omfatter *vitenskapelige bøker*. *Vitenskapelige bøker* defineres her som publikasjoner av langt format som inkluderer monografier, bokkapitler og antologier, som har en tittel med ISBN og som er resultat av forskning finansiert gjennom midler fra Norges forskningsråd.

Retningslinjene omfatter vitenskapelige monografier og kapitler i antologier som beskrevet i NVIs rapporteringsinstruks ([Rapporteringsinstruksen - Cristin](#)), og i tråd med Plan S implementeringsguide ([Implementation Guidance](#)).

cOAlition S prinsipper for åpen tilgang til vitenskapelige bøker

I Plan S¹ påpekes det at publisering av vitenskapelige bøker er ulik publiseringen av akademiske tidsskriftsartikler ved at standarder og finansieringsmodeller for vitenskapelige bøker trenger mer tid på å utvikle seg. Dermed har cOAlition S utviklet egne prinsipper for åpen tilgang til vitenskapelige bøker (2021)². Framfor å vedta felles retningslinjer for vitenskapelige bøker, har cOAlition S besluttet å formulere et sett med overordnede anbefalinger som er i tråd med de øvrige Plan S-prinsippene, og som alle organisasjoner i COAlition S vedtar innenfor sine egne ansvarsområder og jurisdiksjoner. Norges forskningsråds retningslinjer for åpen tilgang til vitenskapelige bøker følger cOAlition S prinsipper, og er tilpasset nasjonale forhold i dialog med de akademiske miljøene.

cOAlition S vil samarbeide med bokutgivere for å utvikle et sett med tekniske standarder for åpen tilgang til bøker som ta høyde for mangfoldet av ulike bokutgivelsespraksiser knyttet til for eksempel bokformater, tekniske plattformer, språk, spesifikke nasjonalretningslinjer, utgivere og økonomiske modeller. Disse tekniske standardene vil gjenspeile de tekniske kravene cOAlition S har satt for åpen tilgang til tidsskrifter og vitenarkiver ([Part III of the implementation guidance](#)).

Norges forskningsråds retningslinjer for åpen tilgang til vitenskapelige bøker

1. Retningslinjene omfatter vitenskapelige bøker som er resultat av forskning finansiert gjennom midler fra Norges forskningsråd.
2. Alle vitenskapelige bøker basert på forskning som er støttet med midler fra Norges forskningsråd skal gjøres åpent tilgjengelig.
3. Norges forskningsråd anbefaler umiddelbar åpen publisering, men dersom en embargoperiode er nødvendig skal denne ikke overstige 12 måneder etter publisering.
4. Vitenskapelige bøker skal publiseres med en Creative Commons-lisens (CC-BY, CC-BY-ND eller CC-BY-NC) eller andre lisenser med tilsvarende rettigheter.
5. Forfattere eller deres institusjoner skal beholde tilstrekkelige immaterielle rettigheter til å gjøre sine vitenskapelige bøker åpent tilgjengelige og tillate gjenbruk.
6. Utgifter til vitenskapelige bøker som publiseres åpent **uten embargo** med en åpen lisens, kan dekkes gjennom direkte projektkostnader. Bøker med embargo kan ikke finansieres gjennom projektkostnadene.

¹ I Plan S prinsipp 7 står det at prinsippene om åpen tilgang " shall apply to all types of scholarly publications, but it is understood that the timeline to achieve Open Access for monographs and book chapters will be longer and requires a separate and due process". Prinsippene om åpen tilgang i Plan S finnes her: [Principles and Implementation | Plan S \(coalition-s.org\)](#)

² [cOAlition S statement on Open Access for academic books | Plan S \(coalition-s.org\)](#)